

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 3 • год. ХСIII • 13 февруари 2013 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ПРЕДСТАВИХА КНИГА, ПОСВЕТЕНА НА КОСТАДИН КАРАМИТРЕВ

Премиерата на „Съзидателят“ събра негови приятели, колеги и роднини

На 7 февруари в залата на София прес в столицата се състоя официалната премиера на книгата „Съзидателят“, посветена на Костадин Карамитрев. Тя бе организирана от СТДБ и Тракийския научен институт. Присъстваха приятели, близки и съратници, гости от гръцкото посолство, представители на Дружба „Родина“, ген. Стоян Топалов, председател на Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва и много гости, които бяха дошли да почетат паметта на Карамитрев и бяха уважили събитието въпреки лошото време. Председателят на СТДБ Красимир Преманов припомни, че Карамитрев скромно, без из-

лишни фанфари и шум бе посветил целия си живот на изграждането и създаването. В негово лице страната ни има личност, извършила огромна работа България да заеме своето достойно място, каза още Преманов във въстъпителното си слово. Съставителите на книгата са събрали в „Съзидателят“ спомени на приятели, колеги, роднини на Костадин Карамитрев, както и неговите интервюта, слова, статии и някои документи, които доказват колко усилия и любов бе посветил на тракийското движение. Пред гостите книгата бе представена от д-р Елена Алекова. Премиерата на „Съзидателят“ беше и първата инициатива на

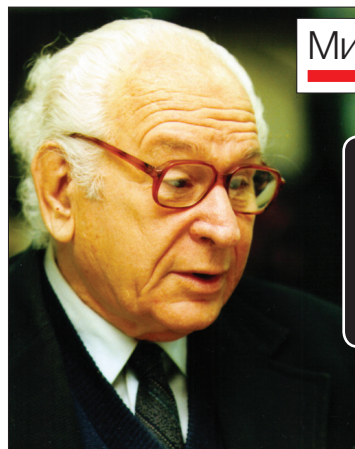
новосъздадената Аудитория „Тракия“ – един литературен и културен салон, който ще представя книги и творби на тракийски автори, както и произведения, посветени на Тракия.

Голям човек и голям тракиец, един от хората, които сбъдват мечтите си, каза в своето слово Алекова. Тя припомни приноса на Карамитрев за възстановяване и активизиране на тракийското движение в България, както и разказа свои лични спомени от общуването си с големия българин. Актьорът Вели Чаушев прочете спомени на самия Костадин Карамитрев за неговия приятел и известен български журналист и писател Коста Андреев, който също си отиде от този свят. Той припомни и редове от спомените за Карамитрев на неговия племенник Стефан Начев. Свои лични впечатления от работата си с Карамитрев разказа и вицепрезидентът от 2002-2012 г. ген. Ангел Марин. Според него човекът, който възроди тракийското движение имаше тънък усет за хората и беше в истинския смисъл на думата човек на дълга. Зам. председателят на СТДБ ген. Тодор Бояджиев заяви, че в залата никой не е забравил за Карамитрев, но трябваше да измине извест-

но време, за да може болката от загубата му да намалее и да оценим истински мащаба на личността му. Той препоръча и повече негови съратници в Съюза също да напишат своите спомени.

Трудно е да се говори за Карамитрев, защото той беше глобална личност, каза в своето изказване проф. Делчо Порязов. Той припомни, че известният тракиец е бил и учен, но освен това е бил и истински строител на съвременна България. Карамитрев не просто възстанови тракийското движение, но възстанови и духа на тракийци, каза още той. Проф. Иван Филчев припомни, че Карамитрев върна към пълноценен живот тракийското движение само за 2-3 години. Известната певица Калинка Згурова пък сподели, че Карамитрев милееше за младите и талантливи хора, които подкрепяше всячески. Малко по-късно нейни ученици от Дует „Рукатка“ изпълниха любими странджански и тракийски песни.

Всички изказвания при представянето на „Съзидателят“ ще влязат в продължението на книгата, което СТДБ ще направи, обеща председателят на организацията Красимир Преманов. Накрая гостите се почерпиха с чаша вино.

Милко Бояджиев

ДА ОТНЕСЕМ
ВЪПРОСА ЗА
ОБЕЗЩЕТИЯТА
В ХАГА

На стр. 3

В отечествената хроника влезе първият референдум от „новото време“. Волеизявата на народа бе скромна, но достатъчна, ако не да реши бъдещето на ядрената енергетика, поне тя да не бъде извадена от дневния ред на обществото. Върховният съвет на СТДБ призова тракийци да се включат в допитването и да гласуват за енергийния суверенитет на страната. Потомците на тракийските бежанци разбират, че всяка зависимост от Турция е опасна, а енергийната – още повече. А съ-

неразбрал кой „ще убива“ Доган, се изцепи: Истинският поръчител на покушението е езикът на омразата, на конфронтацията, на анти ДПС агресията в българското общество, на сатанизиранието на ДПС и на неговия лидер. И привика европейските и американските лидери да гарантират правата на етно-различията в България. Някои коментатори видяха в доклада на Доган преориентация на ДПС от Турция към Европа и на основата на либералните ценности той бил потърсил закрила в някакъв „статут на европейско малцинство“.

Но Движението продължава да се инати за Балканската война, чийто освободителен характер отрича. До-

Допитването, покушението и историята

седката ни има амбициозна ядрена програма, осъществявана в сътрудничество с Русия, докато управляващите у нас с лекота зачеркват АЕЦ „Белене“ под чужда диктовка. Оставаме с надежда, че ако не този, то следващият парламент ще действа по-мъдро и перспективно.

Дискусиите около референдума бяха засенчени от „случката“ в НДК на конференцията на ДПС. Тя получи какви ли не определения: атентат, покушение, опит за убийство, терористичен акт, инсценировка, постановка и какво ли не още. Постъпката на младия Октай е престъпна, а и ни направи за резил пред света. Правилно обществото и парламентът осъдиха нападението над Ахмед Доган. Мнозина бяха разгневени от башибозушката саморазправа на „костюмирани активисти“ с проснатия на земята „терорист“, което увеличи резила. Лютви Местан, още

Тодор Корув

бре, че ген. Васил Делов бе удостоен посмъртно с орден „Стара планина – първа степен с мечове“. Това високо отличие получиха още 18 командващи, сред които и началникът на Македонско-Одринското опълчение ген. майор Никола Генев. Но петното от Кърджали още кърви – отношението към Балканската война е не само прочит на историята, а отношение към държавата и държавността. То си пролича и в бойката на референдума във „феодите“ на Ахмед Доган.

ТРАКИЙЦИ ПОЧЕТОХА ПАМЕТТА НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА

На 7 февруари във Варна бе отбелязана 113-та годишнина от кончината на Капитан Петко Войвода – национален герой, който защитава онеправданите родопчани и посвещава живота си на самоотвержената борба за освобождение на българите от Беломорска Тракия. Организатор на поклонението бе Варненското тракийско дружество, носещо името на легендарния войвода.

На него присъстваха Кр. Преманов – председател на СТДБ, Р. Вълчева – председател на ТД „Капитан Петко Войвода“ – гр. Варна,

К. Йорданов – кмет на гр. Варна, почетен председател на Варненското тракийско дружество и член на ВК на СТДБ, И. Портних – заместник-кмет на града, районни кметове, председателят на Общинския съвет Н. Апостолов, представители на Военноморските сили и на запасното войнство, на генералните консулства на Русия и Украйна във Варна, децата от училище „Капитан Петко Войвода“ и стотици признателни тракийци, граждани и гости на града.

Заупокойна молитва отслужи Варненският и Великопреславски

митрополит, намесник-председател на БПЦ Кирил. Слово за живота и дейността на Капитан Петко Войвода произнесе Станка Димитрова – директор на Дирекция „Култура“ в община Варна.

Венци и цветя на гроба на Капитан Петко Войвода и пред паметника, в градинката пред Варненски районен съд, поднесоха СТДБ, Варненското тракийско дружество, Община Варна, Общинския съвет на БСП – гр. Варна, запасното войнство, граждани и гости на Варна.

Заупокойна молитва отслужи Митрополит Кирил

ХРИСТИНА СТОЕВА,
ДИМИТРИНКА КОЛИНКОВА

Сред многото имена на писатели, с които се гордее нашата литература и които са наша опора в дни на покруса и наше вдъхновение в дни на възход, името на Иван Вазов заема почетно място. Това признание той заслужи за цялото си творчество, в което присъстват произведения с най-разнообразна тематика и от най-различни жанрове. По географски обхват те покриват цялата територия на България-тази, която днес е в границите на страната ни, и тази, която по силата на несправедливи договори остана зад нейните предели, но където са живели и живеят хора с българско самосъзнание. На Тракия, на Македония и Добруджа той посвети много от стихотворенията си.

Първият период от творчеството на Вазов, в който преобладава тракийската тематика, обхваща десетилетието от 1886 г. до 1896 г. през което авторът печата свои творби. Отделяме това десетилетие въпреки че и преди това Вазов е публикувал творба, която определя като „Тракийска идилгия“. Това е първата отпечатана поема на поета, която излиза през 1879 г. в отделно издание заедно с писмо до Спас Вацов-учител и дългогодишен директор на Метеорологичната станция в София и е със заглавие „Видул, тракийска идилгия и писмо до г-на С. Вацова“. Поемата е написана в Галац, но Вазов изгубил ръкописа и я възстановил по памет. „Сюжетата ми дадоха хилядите убийства през турско време“. Когато през 1872 г. посещава П.Р. Славейков в Цариград, Вазов му носи творбата и споделя: „Казах му, че съм чел стихотворенията му и се осмелих да го помоля да прочете поемата ми „Видул“ и да ми каже мнението си, но той се извини, че е претрупан с много работа и че не може“.

Стихотворението, озаглавено „Тракия“, което Ив. Вазов пише в Пловдив през януари 1886 г., е пропито от гореща обич към тази „земя на духове свободни, земя на рожби горделиви, на лъвовете, герои и певци“, пред които поетът се прекланя. Нарича я „Славянска Голгота“, защото „в борба сурова ти жертви си принасяла безброй, ти сявга си била на смърт готова при сякой фърлян зов „Напред, на бой!“ Поетът прави дълбок поклон пред Тракия, тъй като, както пише „ти събра живота и силите народни за борба, ти първа викна: „Не щем хомота!“ и се обръща към нея с призив „Напругай Тракийо могъщи жили, от стомана са те, недей климва; отдай последния си сок и сили-ти векове ги другиму дава“.

Като емигрант в Русия Вазов замисля и създава едни от най-хубавите си литературни произведения. Наред с „Повести и разкази“, които издава

С Тракия в сърцето

През погледа на писателя Иван Вазов

след завръщането си в България в три тома през 1891, 1892 и 1893, излизат от печат и двете части на „Драски и шарки“. Още в книга I от януари 1894 г. в списание „Българска сбирка“ е отпечатан за първи път един от очерците, озаглавен „Ново преселение“ с подзаглавие „Из драски и шарки“.

Действието се развива в софийския квартал Ючбунар и по-точно в кръчма с надпис „Кръчмарница Ново преселение“, изписан на черна табела. Оказва се, че кръчмарят и жена му са тракийци. „Ние, господи, сме тракийци, аз и госпожата ми, казва кръчмарят и с радост констатира, че и посетителят е тракиец. И вие сте от Тракията? Хубаво-и продължава“ то само ние тракийци знаем какво беше тази война и Освобождението кой го плати... „Злощастната си съдба описва така: Остаряхме като кучета-не толкова от годините, ами от лутане: 14 години като катунари се скитаме, на чужди хора привикваме, на нови табихети се учим и все от азбуки зафащаме...“

В своите „вавилонски преселения“ преминават от град в град, като са принудени да изоставят родната Клисурска и да отидат в София, където ги очаква същата участ. „Оживя ни страхът на сърцето“-изплаква кръчмарят и описва одисеята си, как от град на град са се местили и наново заселвали, как са били тормозени и несправедливо осъждани... И въпреки всичко тракийци намират сили да се пошегуват „Последното наше преселение, господине, ще бъде на Орландовци. Само там сме сигурни-казва кръчмарката, а мъжът ѝ добавя: -И то не се знае, ако има второ пришествие и от там ще се изселваме“.

В този разказ Вазов прави философско обобщение на съдбата и народопсихологията на тракийци, към които причислява и себе си: „Клетите хора! Всеки етап, който е правила

българската история през този срок, е бил ознаменуван за тях с едно преселение. И катастрофите, и радостните дни в нашия политически живот бай Нягул ги е плащал с едно разорение, с едно бягство. Аз си мислех, че съдбата на това семейство и съдбата на хиляди други семейства тракийски, които до днес не могат да си найдет безбедно пристанище, печални уломки от историческите бури у нас. Аз го гледах сега как благо и приветливо срещаше мъщерите си. Никой не би подозрял под благодушната физиономия толкова претърпени патила. Той задушаваше тежките си мисли и спомени, понеже имаше нужда не от тях, а от енергия и труд, за да доизкара честно своето скиталческо съществуване. През толкова грижи и бедствия той беше запазил добродушния хумор на простия българин и разговорът му, безизкуствен, посипан с духовити пословици, докарваше неизказано благодарение на оня, който го слушаше. И жена му беше разбрала добре призванието си- тая бивша клисурска чорбаджийка, сега кръчмарка в ючбунарските блатата. Тя не по-малко от Нягула се видеше твърда и философка в превратностите на съдбата. Аз чувах ясното ѝ, почти младежко чуруликане към мъщерите, размесено с весел смях. Тези хора извикваха съчувствие. Куражът облагородява страданието, той му привлича не само съболезнование, но и уважение“.

Най-големите произведения на Вазов, където действието се развива на българска, тракийска земя са романите „Под игото“ и „Нова земя“. Те са и първите повествования, които Вазов пише и са тематично свързани. Романът „Нова земя“ е нещо като „антипод на „Под игото“-двамата романа, тематично и похватно скачени един с друг, разкриват два съвсем различни, противоположни свята“.

„Романът „Нова земя“, който е в 7 части, излиза за първи път от печат през 1896 г. и след това многократно е преиздаван. Започва с описанието на „Урвата на Зли пролез“, където „върволица свят пыплеше и се катереше нагоре из върлото“. Описанието, което следва е покъртително. То по силата на своето въздействие е равно на представата, която получаваме от книгата на Л. Милетич „Разорението на тракийските българци“, отнасяща се за един покъсен период. Вазов пише: „Час по час от тия разнизани тълпи се ронеше нещо и оставаше по пътя. То беше или някой капнал пътник, или умирающ, или дете, хвърлено от майка си, които нико не поглеждаше, прескачаше ги, отминуваше ги безучастно.“

Към спомена от опожаряването на Бяла черква Вазов се връща, за да покаже страшната гледка след отстъплението на руските войски в началото на Руско-турската освободителна война: „Тя почти цяла беше развалини, съсипни и пепелища“. И хората там са с „лица бледни и страдалчески, изпити, посърнали, потъмнели, очи хлътнали, скъсани, неузнаваеми!... Всички сега бяха бедни; под едни дрипи седяха и чорбаджии и сиромаси“. По-нататък продължава „Бежанците отиваха напред, покорни на съдбата си. Връщане нямаше: отпред беше явна опасност, отзад беше явна гибел“. Бежанците мряха като мухи“. За превратностите в нашата историческа съдба писателят казва: „Южна България понесе сама наказанието на една радост, която изпитваше и цяла България, и една даде изкупителна жертва за освобождението ѝ. Меч, огън и опустошение мина през всяко място, дето бе стъпил руски крак или дето се бе пратил поздрав на освобо-

дителните гости, или само се беше изказала най-малката радост за дохождането им...“ това беше кървава отплата за кратковременно тържествуване, за пияния възторг на роба при виждането призрака на свободата си, призрак, изчезнал като лъжлив сън“.

Писателят определя себе си като тракиец, а това е особено важно, защото дава възможност да се запознаем със светоусещането на една високоерудирана личност, съпричастна към съдбата на многострадална Тракия.

Въпреки че обича тракийци, авторът на романа „Нова земя“ не ги идеализира. Чрез образа на доктор Догански той представя пълна противоположност на централния персонаж-Стремски. Цинизъм съдържат думите на доктора „аз имам една цел само в живота: да печеля пари“. Също коренно противоположно е отношението им към жените: „Всички жени са вятърничащи. Те са създадения нищожни, направени от болни нерви, от глупост и от пороци“-изповядва докторът.

СЛЕДВА

Работна група на СТДБ на посещение в Свиленград и Одрин

Работна група на Съюза на тракийските дружества, водена от Кр. Премянов – председател на СТДБ посети Свиленград и Одрин.

В Свиленград представителите на СТДБ проведоха среща с Г. Манолов – кмет на града и почетен председател на местното тракийско дружество. По време на срещите бяха обсъдени въпроси, свързани с отбелязване на значими за тракийци годишнини.

В Одрин представителите на СТДБ се срещнаха с генералния консул – Л. Попов и с Васил Лиазе-председател на Българска екзархийска фондация. По време на срещите бяха обсъдени въпроси, свързани с възстановяване на музейната експозиция в метоха към църквата „Свети Стефан“, в която ще бъдат изложени експонати, свързани с историята на тракийските българи в Турция; възстановяването на православния храм в Лозенград; участието на тракийски фолклорни състави и изпълнители в празниците, които организира Българската екзархийска фондация. Работна група на Съюза на тракийските дружества, водена от Кр. Премянов – председател на СТДБ посети Свиленград и Одрин.

В Свиленград представителите на СТДБ проведоха среща с Г. Манолов – кмет на града и почетен председател на местното тракийско дружество. По време на срещите бяха обсъдени въпроси, свързани с отбелязване на значими за тракийци годишнини.

В Одрин представителите на СТДБ се срещнаха с генералния консул – Л. Попов и с Васил Лиазе-председател на Българска екзархийска фондация. По време на срещите бяха обсъдени въпроси, свързани с възстановяване на музейната експозиция в метоха към църквата „Свети Стефан“, в която ще бъдат изложени експонати, свързани с историята на тракийските българи в Турция; възстановяването на православния храм в Лозенград; участието на тракийски фолклорни състави и изпълнители в празниците, които организира Българската екзархийска фондация.

ОТГОВОР НА ДЕКЛАРАЦИЯТА – ОБРЪЩЕНИЕ НА СТДБ

През 2013 година отбелязваме 3 знаменателни годишнини – 100 години от Балканската война, 110 години от Илинденско-Преображенското въстание и 100 години от разорението на тракийските българи. Ние – тракийците от ТД „Лазо Лазов“ град Средец, област Бургас, верни на тракийската кауза и девиза: „Не забравяйте, но не отъмщавайте“, приемаме и ще следваме призива за достойно отбелязване на тези исторически годишнини.

В тази връзка в последния брой на вестник „Тракия“ бе публикувана декларация – обръщение на Върховния комитет на СТДБ, в която са набелязани основните насоки, по които трябва да работят тракийските дружества в страната, за да запазим живи спомените за отминалите събития и същевременно да вървим напред. Почитайки паметта на всички, дали живота си за България по време на събитията и героизма на бежанците в мирно време, ще работим сплотени и единни за: Утвърждаване авторитета на тракийската организация; Грижи за издирване на родовия корен; Насърчаване трудолюбието на тракийци в името на просперитета на тракийския ни район; Активно включване в подписката за справедливото решаване на имуществените права на българите от Тракия и Мала Азия.

31.01.2013г.

От присъстващите на годишно-отчетно събрание на ТД „Лало Лазов“ град Средец

IN MEMORIAM

Почина членът на Върховния комитет на СТДБ и дългогодишен председател на Тракийско дружество „Георги Сапунаров“-Хасково Михо Василев Михов. Той бе потомък на бежанци от Беломорска Тракия. Родителите му са живели в село Пишманкьой, което през 1913 г. е опожарено.

След гимназия Михов постъпва в армията, а по-късно завършва икономика във ВПИ „Карл Маркс“ Няколко години работи в Окръжния народен съвет-Хасково, а по-късно е зам. директор на Стопанска дирекция „Търговия“. Бил е и директор на предприятие „Печатни произведения“ Хасково. От 1992 г. до 2000г. е председател на Тракийското дружество в града.

Карнобат отбеляза светли годишнини

На 9 януари Тракийското дружество „Капитан Петко Войвода“ в Карнобат отбеляза няколко паметни годишнини-88 години от създаването на тракийската организация, 20 години от възстановяването на ТД „Капитан Петко Войвода“ в Карнобат и 15 години от създаването на Клуб „Тракиец“ в града. На тържеството присъства зам. председател на ЦР на СТДБ ген. Тодор Бояджиев, който поднесе поздравителен адрес от името на председателя на съюза Красимир Премянов.

МИЛКО БОЯДЖИЕВ

и. д. председател на Сдружение
„Хелзинкски наблюдател“ - България

- Г-н Бояджиев, от дълги години се занимавате с проблематиката на защита на човешките права. Как оценявате поведението на Турция по въпроса за имуществените права на тракийските българи?

- Еднозначно като нагlost без граници. Турция рядко спазва подписаните от нея международни договори. Тя не изпълнява задължението си да предостави според чл. 23 на Берлинския договор от 1878 г. на административна автономия на християнското население на останалите под турско робство балкански вилаети на империята. Държавите от Балканския съюз настояват за това. Новосъздаденото на времето младотурско правителство обещава широки реформи, но категорично отхвърля предоставянето на автономия и на 3 октомври 1912 г. обявява война на България, Сърбия, Гърция и Черна гора. Два дни по-късно този акт довежда до началото на Балканската война 1912-1913 г.

- Как виждате от правозащитна гледна точка разорението на тракийските българи през 1913 г.?

- По днешните стандарти действията на турските власти спрямо българското население в Източна и Западна Тракия представляват открит геноцид. Докладът на Карнегиевата анкета, публикуван на 18.02.1914 г. е пълен с факти за това. Слаба представа за нечовешките страдания, на които е подложено българското население в Източна Тракия, съдържа признанието на един войник арабин-католик, че по заповед на началството е трябвало най-напред да бъдат ограбени и изгорени имотите, след това да се избият всички мъже, а след тях и жените. Що се касае лично до него, той изпълнил заповедта на началството. Член на Карнегиевата комисия е разпитвал в Цариград един грък-английски поданик, който съобщил: „Около хиляда българи-мъже, жени и деца се скитали по планините, където били избягали понадалеч от описаните ужаси. Те били обкръжени от отоманските войски между Галиполи и Кешан и изложени на най-грозните страда-

ния, които човек може да си измисли“. Свидетелят сам видял безкрай такива грозни сцени и ги фотографирал. С очите си е видял как един турчин разпрал корема на едно дете и след това го насякъл на парчета. „Едва ли има съвестен човек, който да може да предположи, че оцелелите при подобни обстоятелства бежанци са успели да съхранят документи за собствеността на имотите си, за да ги представят след 100 години за обосноваване на законните си искания за компенсации и обезщетения, които човек може да си измисли“. Свидетелят сам видял безкрай такива грозни сцени и ги фотографирал. С очите си е видял как един турчин разпрал корема на едно дете и след това го насякъл на парчета. „Едва ли има съвестен човек, който да може да предположи, че оцелелите при подобни обстоятелства бежанци са успели да съхранят документи за собствеността на имотите си, за да ги представят след 100 години за обосноваване на законните си искания за компенсации и обезщете-

не са в нейна полза. Пример за такъв подход е отказът на Турция за прилагането на Цариградския мирен договор от октомври 1913 г. и Одринското споразумение от ноември 1913 г., с които се признава статут на бежанци на прогонените българи и се гарантира правото им на завръщане. По същество Тракийският проблем е междудържавен - следователно предмет на международно публично право, а не частен въпрос, какъвто турската дипломация иска да го превърне.

Да отнесем въпроса за обезщетенията в Хага

ния.

- Кои са според Вас са въпросите, които България и Турция трябва да решават сега?

- След Балканските войни 1912-1913 г. между България и Турция остават два основни проблема. Единият касае изселването на преобърнатото в ислям коренно християнско население с привнесено през вековете на робство съзнание за принадлежност към турския етнос. Въпрос, който според Декларацията на президентите на двете държави Тодор Живков и Кенан Еврен от 1982 г. е решен, но продължава упорито да бъде използван от турската страна за стратегически домогвания и политически рекет. Другият въпрос касае имуществените и финансови претенции. България винаги се е стремяла към справедливото им решаване посредством преговори при стриктно спазване на сключените договори. Турция обаче, не отклонно и твърде успешно се опитва да заобиколи постигнатите двустранни договорности когато прецени, че

Особено значимо събитие в процеса на държавна защита на хуманитарните и имуществените права и обезщетяването на бежанците от Източна Тракия и Мала Азия за оставените и заграбени от турските власти български имоти е сключването на 18.10.1925 г. след дълги и мъчителни преговори на Договор за приятелство между България и Турция с неделимия от него Протокол, както и на Конвенцията за установяване от същата дата. Последвалите в продължение на повече от 80 години преговори между двете държави умишлено са били усложнявани и протакани от турската държава чрез привнасяне на преднамерени тълкувания и необосновани различия - без да се стигне до конкретен резултат по разпоредбите, касаещи правата на тракийските бежанци. Турция няма правно основание да поставя своите отговорности за решаването на имуществените проблеми в пряка зависимост от някои други въпроси в контекста на двустранните отношения. И до днес остават изцяло неизпълнени

задълженията на турската държава по обезщетяване на тракийските бежанци за отнетите им имоти и за други материални активи, а така също за компенсиране на нанесените им финансови загуби и пропуснати ползи.

- Как стоят нещата месеци преди 100-годишнината от разорението на тракийските българи?

- Подписаният в Анкара на 6.05.1992 г. Договор за приятелство, добросъседство, сътрудничество и сигурност между България и Турция изразява решимост на страните да съблюдават всички двустранни и многостранни договори, както и други документи и споразумения, в които участват. Чл.2 предвижда ред за обсъждане и решаване на откритите въпроси и поставя на първо място имуществените и след това социалните и хуманитарни въпроси. Турската страна твърдо игнорира имуществените права на тракийските бежанци и ги обвързва с ултимативни и необосновани претенции за сключване на всеобхватна Спогодба за социално осигуряване, считайки я приоритетна в двустранните отношения. Предлагаият турски проект предвижда задължения само за българската държава и цели единствено задоволяване на турските претенции. С писмо до министъра на външните работи И.Калфин от 18.06.2007 г. Турция заявява, че поставеният от българска страна въпрос за имуществените права на тракийските бежанци е намерил своето решение с подписания на 18.10.1925 г. Ангорски договор и турската страна няма намерение да го дискутира отново. Пак се поставя искане за сключване на всеобхватна двустранна Спогодба в областта на социалното осигуряване. На среща на социалните министри през м.септември 2006 г. е заявено твърдото становище на българската страна, че започването на преговори за сключване на Спогодба за социално осигуряване следва задължително да се обвърже с провеждане на преговори по взаимните имуществени претенции.

На 30.11.2007 г. във връзка с 82 годишнина на Ангорския договор премиерът С. Станишев декларира, че „българската държава няма да престане да работи по въпроса за изплащане на имотите на бежанците от Източна Тракия и Мала Азия, защото той е важен и един от основните елементи на българо-турските отношения.“

На среща на президентите Първанов и Гюл от 16.12.2008 г. е съгласувано сформирването на работни групи, в това число по имуществени и хуманитарни въпроси. През 2009 г. е проведена среща на смесените работни групи, за резултатите на която няма сведения. В секретност са потънали и сведенията за последвалите българо-турски контакти в рамките на работните групи.

Нещата вече са безпощадно ясни. Ако 100 години не са достатъчни за решаване проблемите на тракийските бежанци в рамките на двустранните отношения, те трябва да бъдат отнесени до Международния съд на ООН в Хага и до други компетентни международни институции.

Българското Възраждане не е приключило

Перфидната политика на Турция към нашата страна

ДИМИТЪР АЛ. ЙОНЧЕВ

В края на XVIII век империята, изградена с "огън и меч", с Корана и ятагана, се оказва в положение на дърво без корени. Поробителите се виждат в чуждо обкръжение, тъй като дошлите на Балканите османци остават докрай чужди окупатори. Това вече застрашава самото бъдеще на империята. От началото на XIX век, в търсене на пътища за запазване целостта на Османската империя, се заражда и в последствие се доразвива концепцията на османизма. Тя е насочена към турцизиране на цялото население на империята под формата на създаване на нова "еднородна" социална общност - "османска нация", уж извън националността и вероизповеданието. С османизма се залага трайна тенденция в политиката на Портата преди всичко към българите и България. Но в средата на XIX век Портата вижда, че концепцията за османизма не дава очакваните резултати. В предприетите реформи в Османската империя през 40-те години на XIX век, и особено след Кримската война, идеолозите на Портата доразвиват концепцията на османизма и създават дългосрочна асимилационна стратегия, съобразена с променените социално-икономически условия. В основата му те налагат турския език, при изграждане на новото интегрирано османско общество. Според реформаторите, това общество ще има четири неизменни устои: "мюсюлманска нация, турска държава, султан и Истанбул като столица."

Те възприемат да изграждат не османска, а мюсюлманска нация. Основната идея и цел за изграждане на така измислената от тях на религиозна основа "мюсюлманската нация" е за пълна и окончателна асимилация на не турските ислямски народности. След Освобождението тактиката за прилагане на тази концепция се изменя и усъвършенства. Българските мюсюлмани са подложени на системна и последователна протурска обработка. За тази цел се създават редица организации в България за влияние сред това население.

Започнатото "изграждане" на "мюсюлманска нация", от средата на XIX век, се превръща в трайна и устойчива тенденция в политиката на Високата порта. Тя не само че работи и днес в началото на XXI век за потурчване на

■ И в момента се води битка за българите мохамедани

българите мюсюлмани, но придобива много по-агресивна и перфидна форма. Това не би могло да се случва без знанието и помощта на сегашни български политици.

Днес в Турция българи християни почти на са останали. По данни от 2007 г., които може и да са неофициални, българите християни са около 5000. Българите мохамедани са към 500 000-600 000; гагаузите 10 000-15 000; 30 000-40 000 са кавказките българи-карачаевци и балкарци; 20 000-26 000 са „татарите“ от волжко-български произход. Тези данни са несъмнено занижени. Но българите в Турция, съхранили българското, са не по-малко от милион. Несъмнено има и други, които са много повече, които се турчят. В Турция не само за християните, но и за българите мохамедани и турчещите се българи мюсюлмани е в ход процеса за тяхната асимилация. Но асимилацията не върви безпроблемно. Българите мохамедани и мюсюлмани, и не само от последната изселническа вълна, озовали се по своята зловеща съдба в Турция, в по-голямата си част в домашни условия говорят на български. Много от изселниците сега съжаляват, че не са учили децата си на български. Не е случаен и въпросът с дипломите на студенти от Турция, учили и учещи в България, който по своята същност е политически. Завършилиите образованието си в България виждат много истини, които в Турция не могат да видят и разберат. Но трябва да се отчита, че има и замисли от Турция за използването им в

преследване, от нейна страна, на стратегическите си и политически цели.

Като използват осъвременени концепции за „мюсюлманска“ нация, турската държава се стреми да поражава, развива и засилва процеси на турчееене сред мюсюлманското население в България, Тракия и в неразделната нейна част Родопите. Всичко това е безпрецедентно нарушаване правата на човека. На всичко отгоре българската държава си мълчи, или ако се опита да говори, говори с половин уста. Това проличава и в годината на отбелязване 100 години от Балканската война. В Турция е в ход мощна псевдонаучна пропагандна кампания, целяща подмяна на историческата истина. Турски историци разглеждат Балканската война като война за прогонване на мюсюлманското население от Балканите, за геноцид на мюсюлманите и т.н.

На цивилизовани българотурските отношения може да се разчита, само ако се отчитат уроците на историята и се преодолеят нейните рецидиви.

Интересни са признанията на идеолога на младотурците Зия Гьокалп (1876-1924), отразени в няколко съдебни протокола: "Именно наследството на османските турци е Турана, който ще наследят всички тюрки, а от това ще се облагодетелства османската държава, защото основите на тюркизма са в нашата страна, която по този начин ще се превърне в единна тюркска държава. Така тя ще стане силна, а от това следва, че всички тюрки ще приемат за свой

език турския, което впрочем вече става в Азербайджан. Това са целите на Турана.

Кемал паша и турската дипломация много успешно използват не само опита на Османската империя, но възприемат и целите на младотурците, превръщайки ги в стратегически цели на турската политика. Във вътрешен план турската политика, изградена върху базата на краен турски национал-шовинизъм, се насочва към ислямизация на християнското население или неговото прогонване и унищожаване. В името на неоимперските си политически цели турската държава води активна пропаганда и гъвкава външна политика, целяща турцизиране на ислямизираното в миналото население, преди всичко в съседните й балкански държави и най-вече България. За целта Анкара отделя колосални финансови средства за научни „изследвания“, безпардонно обсебвайки българското културно историческо наследство. Косвена услуга на тази турска политика оказва и недалновидната политика на българската държава през всичките години от Освобождението по отношение на българите мюсюлмани. Още по-парадоксално е, че българските правителства допускат в България с помощта на турската държава да се изграждат протурски организации.

Връхна точка на пантюркската пропаганда у нас е "Националният конгрес", проведен през 1929 г. в София. Този конгрес си поставя за цел да обедини всички протурски светски и религиоз-

ни дружества у нас в единна организация, която да приеме дългосрочна програма за активизиране дейността на "турските училища, религиозните общини, вакъфите и благотворителните дружества".

Главната опора на протурските настроения в България през този период са главно мюфтийството и учителската организация. Със средства, осигурени посредством тях, и предоставени непосредствено от турските власти за периода от Освобождението до 1944 г., у нас са издадени около 140 турски вестници и списания.

България и през онези години няма адекватна и последователна политика за противодействие и пресичане на тази турска подривна дейност. Пак от „низините“ на българския народ се предприемат действия за единение на българската нация. През 1937 г. от родолюбиви българи мохамедани в Смолян е създадена културно-просветната организация Дружба „Родина“. Целта на сдружението е сближаване на българите мохамедани и българите християни за преодоляване религиозното им разделение. Резултатът от действията на родолюбивите родопчани е, че в разстояние на няколко години около 80 000 българи-мохамедани доброволно си сменят турско-арабските имена, като си остават мюсюлмани по вероизповедание. В този процес активно участва преобладаващата част от ходжите, имамите и мюфтиите.

След 9 септември 1944 г. неадекватната, противонационална и непоследователната политиката на българската държава продължава, засилва се, а в някои случаи се и задълбочава.

Тенденцията на турската политика към България и през годините на Студената война запазва своята същност. Важно място в нея пак си остава изселническата пропаганда от преди Втората световна война. Но се появяват и нови прийоми, произтичащи от идеологическата борба. Целта е дестабилизация на България във вътрешен план и международното й дискредитиране. През всичките години на Студената война Турция поддържа постоянно открит изселнически въпрос, като избягва да го решава.

Демократичните промени в България откриха отлични възможности за турска пропаганда в преследване на нейните неоимперски цели. Родопите са главно направление на турската инвазия в България и на Балканите. Заслужава си да припомним една мисъл на Зия Гьокалп: „Днес помачите говорят български, но са турци и утре под влиянието на исляма ще научат турски и ще забравят днешния си език“.

Не случайно „под влияние на исляма“, или по-точно, чрез исляма в Родопите се налагат противобългарски тенденции и процеси. Динамиката на потурчване на българите

мохамедани се засилва и то чрез прокаране на радикален ислям.

Все повече се засилват признаците на ухабисткия ислям (едно особено тълкуване на исляма - наричано в наши дни ухабизъм) и на неговите последователи. Това става главно чрез обучение и получаване на образование в Саудитска Арабия, след което тези младежи стават неговии емисари. Това е единствената страна в света, в която ухабистката интерпретация на исляма се приема за официална. Ухабисткото духовенство в Саудитска Арабия има достъп до шедрите фондове на държавна помощ. По този начин се разпространява ухабизма по света. В исляма съществуват две форми на джихад - малък, или военен, и голям, т.е. борба за самоусъвършенстване до постигане на святост. За ухабитите има само една форма на джихад и тя е насилническата версия на борба с неверниците. Те отхвърлят постановката на Мохамед, че големият джихад е измислил по-малкия. Неговите екстремистки идеи обхващат различни части от ислямския свят. Чрез България той се стреми да разшири проникването си в Европа. Затова не бива да сме толкова критични когато МВР предприема „профилактични“ мерки. Тези предпазни мерки трябва да са всеобхватни. Да се изяснява произхода на парите, с които се построи толкова много джамии, продължават да се строят и искат още да се строят такива, надхвърлящи многократно нуждите за духовно обслужване на вярващите и да се информира обществеността за намеренията на тези, които ги дават. „Радикалният ислямизъм – според Фукуяма – трябва да бъде преодоляван като всяка друга радикална идеология чрез комбинация от политически, а понякога и военни мерки, защото е изключително опасен“.

Турция през втората половина на XX век прецизира балканската си политиката, и в частност към Родопите. В края на XX век и понастоящем Турция продължава да получава сериозна подкрепа от американската външна мултикултурна политика, като умело се възползва от нея. Казвам, умело се възползва от нея, но не че я приема. Алпсан Тюркеш е категоричен: „В Турция няма етнически групи. Има една мюсюлманска турска нация.“ Тургут Йозал и Кенан Еврен също са категорични: „В Турция кюрди и арменци не съществуват“. След тях всички турски политици, включително и днешните, не признават да има етнически групи в Турция.

Изграждането на турска нация на религиозна основа е специфичен случай. Друг такъв случай в световната история е изграждането на еврейската нация.

ПРОДЪЛЖАВА В СЛЕДВАЩИЯ БРОЙ

Гордо да се наричат българите!

Заветът на Синеклийския учител Матей Хаджиев

СТОЯН РАЙЧЕВСКИ

Поликсена Манолова пази грижливо записките на своя баща Матей Д. Хаджиев – първият български учител в с. Синекли, Силивренско и сподели желанието си, изпълнявайки бащината воля, те да станат достояние на потомците на тракийските бежанци, прокудени от бащиния им край през 1913 г. Писал ги е вече като пенсионер в София със силна любов към децата на незабравимата Тракия. Екзархията го назначава да учителства в това богато и родолюбиво село през учебната 1909/1910 г. Тогава той е бил едва на 21 години, но участвал вече в борбите на Вътрешната Македоно-Одринска революционна организация за освобождението на Македония и Одринско. Пристига през есента на 1909 г. в Синекли и какво вижда: „Имат си учител и учителка, и свещеник, но гърци, при все че народът там дума гръцки не знае.” Младият учител веднага издирва по-първите българци в селото: Димитър Г. Вълков, Костадин Карамфилов, Никола и Тодор Янакиев. Разговарят дълго за народното дело и той иска от тях имената на други сърцата българци, с които да върнат българското слово в училището и в църквата. Обикаля от къща на къща, разговаря със селяните, че децата им трябва да се учат на бащин и майчин български език и да не се подават на заплахите

на гръцкия владика. Щом се убеждава, че е спечелил сърцата на хората, той веднага пристъпва към действие. Събира селските деца и открива българско училище на първо време в обора на Тодор Янакиев. Учи ги да четат и пишат на български и да пеят български патриотични песни. Из къщите и улиците на селото навсякъде се приказва за откритото от младия даскал българско училище, в което вече не се говори и пише на гръцки, а на роден български език. Радостта е неопишуема. Остава да се направи следващата стъпка, да си завладеят построената от тях нова просторна училищна сграда, държана от шепата гръкомани, които имат подкрепата на турската власт. Негодуванието сред селяните от тази несправедливост вече не може да се обуздае. Искрата пламва при един разразил се в селската кръчма спор с кмета гръкоманин Тодор Батакчията. Инициативата взема Димитър Дамянов, който по-късно след прогонването на българските от Източна Тракия се установява като бежанец в с. Руен, Айтоско. Той се обръща към кмета с думите:

– Кмете, докога ще продължава това положение? Ние сме българи и искаме децата ни да се учат в училището на български!

– Ние си имаме учител и учителка, пък който иска този учител да му учи децата, нека си го вземе у дома – отговаря

иронично кметът.

Този подигравателен отговор предизвиква истинска буря, която учителят Матей Хаджиев е описал много образно: „Тогава Димитър Дамянов извади дръжката на метлата, удари лампата, счупи я и тя угасна. Почна в тъмното да бие кмета. Той реве. Кръчмаря драсна кибритена клечка, но аз бях до него и я угасих. Кметът разбра, че въпросът е сериозен и след дълги охкания извика: „Каквото искате, ще го направя.”

Донесоха селския печат, аз му поднесох пет-шест празни бели листа, на които той сам удари печата и всички общински съветници българи се подписаха.”

На сутринта учителят Манол Димитров Хаджиев, Димитър Г. Вълков и Костадин Трендафилов отиват в гр. Силиврия при адвоката Зюфти Ефенди, който по тяхна диктовка попълва белите, подписани и подпечатани листове, че всички в село Синекли са българи, че те не щат вече гръцки учители и искат децата им да се учат на български език. Тази декларация в няколко екземпляра, надлежно подписани от съветниците и подпечатани с кметския печат, се изпращат до Българската екзархия и до Високата порта в Цариград.

После се завръщат в селото, изчакват няколко дни да минат коледните празници и на седми януари 1910 г. се събират отново, за да подготвят на следващия ден, Бабинден

(по стария стил), тържественото изгонване на гръцките учители и превземането на училището. „Сутринта – четем в записките на даскал Манол – пред двора на училището се събраха всички българи от селото; стари и млади, баби и дядовци, бащи и майки, моми и момци и деца; с една дума – всичко живо българско от селото е пред училището, само аз не съм там. Изпратиха пъдарина да ме извика от дома на Димитър Вълков. Явих се пред народа, който като ме видя, завика „ура” и ръкопляскаше. После извика: „Искаме да ни учиш децата в училището на български”. Аз уж оказвам и им заявявам, че си имат учител и учителка... Народът с викове и ръкопляскане настоява аз да вляза в училището. Аз се просълзах, държах им една прочувствена реч, че са българи, кореняци, че гърците нарочно са ги държали в невежество, да не казват, че са българи и са ги предавали на турците. Всеки е дължен да се учи на майчин език. Тая моя реч аз я произнесох с плач. Тръгнах към училището и учениците след мен... Всичко живо българско бе в нечуван възторг. В момент на такава тържествена българска буря на радост, гръкоманите, изплашени, да не ги нападем, се изпокриха по подземия и хамбари.”

Шест десетилетия по-късно, като финал на своите записки за учителстването в

Тракия и митарствата после по Диарбекир и други места, където го бе лашкала съдбата, учителят и общественикът Манол Хаджиев, вече на преклонна възраст, написва на 1 март 1971 г. в София един възмущаващ призив към своите ученици от с. Синекли, Чаталджанско:

„Скъпи ученици, спомнете си с радост и гордост 1910 г. – 8 януари – Бабинден, когато за пръв път в училището ви прозвучаха песни на български майчин език. Това бе ден славен, ден тържествен за вас, мои мили ученици, и за мен още по-тържествен ден в първата моя учителка година на откриване на първото българско училище в Синекли, Чаталджанско. Борческият национален дух на вашите деди, бащи и майки е чакал само малка искра, за да пламне. Аз дойдох тук от Македония, Неврокопско, и запалих искрата на борбата без никакъв страх от предатели гърци и от тур-

ската власт. Ето ни на 8, 9 и 10 януари 1910 година с над 300 души ваши бащи, деди и майки пред турското околийско управление в гр. Силиврия на такъв величествен митинг, какъвто никога, никъде в Македония не е ставал. Аз попаднах пред Висшия военен турски съд в Цариград, но това няма значение. Важно е, че вие спокойно вече се учехте на майчин български език. Моля ви, мои скъпи ученици от Синекли, с гордост и радост да си спомняте за тези борби на вашите родители и съселани за откриването на първото българско училище, за величествения тридневен митинг, за идеалите на българския народ. И в който край на света да се намирате, гордо да се наричате българи и да се жертвате за свободата на мила ни Родина България. Никога не забравяйте тези скъпи спомени и ги пазете в сърцето си. Ваш пръв български учител Манол Д. Хаджиев.”

Пловдивското дружество отчете дейността си

На 26 януари в обновената зала „Танцувална“ на Дом „Тракия“, където се намира и централата на Тракийско дружество „Войвода Руси Славов“ – Пловдив, бе проведено годишното Общо отчетно събрание на организацията.

То бе открито от неговата председателка ген. Нонка Матова, а по-късно воденето му бе поверено на Теодора Лечева. Пред тракийци бе представен доклад за дейността на дружеството през 2012 г. В него ръководството не само отчете изпълнението на разнообразните мероприятия, планирани през годината, но и постави на вниманието на членовете на дружеството предизвикателствата за ново развитие. Тяхното изпълнение ще бъде подпомагано и от назначените по програма „Първа работа“ на Европейския социален фонд трима млади хора. Бе представен и финансов отчет за изминалата 2012 г., както и предвиденият за новата 2013 г. бюджет. В изказванията си тракийци отчетоха успешното развитие на дружеството и се обединиха около по-нататъшното изпълнение на новите планирани мероприятия. Общото събрание подкрепи решенията, взети от Общото отчетно-изборно събрание на ТД „Войвода Руси Славов“, проведено на 23.6.2012 г. Тракийци пожелаха също да бъде продължен срокът за подписката до ЕС, свързана с имотите на тракийските бежанци и техните наследници.

Видни дейци на тракийската организация - Петър Драгулев

ПРОФ. Д-Р ИВАН ФИЛЧЕВ

Петър Драгулев е роден на 22 март 1859 г. в гр. Малко Търново. Основното си образование получава в родния си град, а след това продължава в Одринската българска мъжка гимназия. След Берлинския конгрес, когато Малко Търново остава под турско робство, Петър Драгулев, заедно с много свои съграждани емигрира в свободна България. Първоначално се установява в Бургас, но по-късно работи като мирови съдия в Русе, Разград и Шумен. Навсякъде се изиявява като общественик и патриот. Даже в Шумен става и председател на македонското дружество.

През 1895 г. Драгулев се преселва във Варна, където намират подслон хиляди

бежанци от Странджанско и Източна Тракия. С присъщата си общителност и съпричастност към съдбата на тракийци Петър Драгулев и по-малкия му брат Никола, който е юрист и журналист, скоро превръщат своята адвокатска кантора в средище на тракийската емиграция. Тук се поражда идеята за организационно сдружаване на източнотракийци, подобно на организирания вече македонци. Главни инициатори за създаване на преселническото дружество „Странджа“ са братята Петър и Никола със силната подкрепа на Капитан Петко Кирияков. На учредителното събрание Петър Драгулев е избран за подпредседател, а след оставката на д-р Желязков той става председател на дружеството.

Петър Драгулев се ползва с голям авторитет сред варненските преселници, проявява завидни организаторски качества, а и като оратор и публицист е оценен твърде високо. Той допринася много за редовното издаване на в. „Странджа“. От голяма полза за общото освободително

дело са и неговите широки контакти с високопоставени руски общественици, литератори и държавни служители в Петербург, Москва и Киев. Председател на дружеството „Странджа“ остава до неговото сливане с македонското дружество през 1900 г. Но и след това той продължава народополезната си дейност. На по-късен етап, след освобождението на Странджанския край, той става инициатор за създаването на малкотърновски културни благотворителни дружби. „Странджански край“ в големите градове на страната за подпомагане на стопанското и културното развитие на Малко Търново и околната. Петър Драгулев е един от организаторите на проведения конгрес-събор в Малко Търново през лятото на 1927 г., когато са набелязани и конкретни пътища за преодоляване на кризата и трагичните последици за района от войната. Умира във Варна на 11 март 1929 г.

В СТРАСБУРГ

Падна дебатът за помаци в България

Текстът за признаване на помашко и македонско малцинство в доклада за България на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа отпадна. Сесията се състоя от 21 до 25 януари в Страсбург. Скандалният текст беше включен в доклада на Лука Волонте във връзка с „Постмониторинговия диалог с България“ за напредъка, устойчивостта и необратимостта на реформите в страната. Препоръките му към България бяха „да

осигурява пълно прилагане на всички изисквания на Рамковата конвенция за защита на националните малцинства, от гледна точка признаването на съществуващото в България помашко и македонско малцинство и подписването и ратификацията на Европейската харта за регионални и малцинствени езици“.

Препоръките обаче бяха отхвърлени по предложение на Лъчезар Тошев - заместник - ръководител на Постоянната

делегация на Народното събрание в ПАСЕ.

Така призивът България да признае две измислени малцинства като помашкото и македонското не присъства в проекта за Резолюция №1915.

В специално обръщение, изпратено преди заседанието в Страсбург до председателя на Народното събрание и външния министър, Върховният комитет на СТДБ настоятелно обърна внимание на опасността ПАСЕ да се ан-

гажира с напълно погрешна теза за тези измислени малцинства.

Дължим да Ви уведомим, че т. нар. национално „помашко малцинство“ е съсредоточено в райони, населени с тракийски българи и ислямизираните българи са неразделна част на нашата тракийска, българска общност, се казва в обръщението на СТДБ.

Приемането на подобно решение би било посегателство върху интегритета и чо-

вешките права на тази общност и ще създаде опасност от изкуствено напрежение в българското общество. Същите аргументи отхвърляме и твърденията за съществуването на национално „македонско малцинство“ в България, пише още в приетия от Върховния комитет текст. В него се призовава също българските институции да се отърсят от своята пасивност и да предприемат мерки срещу подобно решение.

България призна правото на самоидентификация на всякакви групи без да го оспорва, а когато те желаят биха могли да се възползват от правата, които им дава Рамковата конвенция за националните малцинства, коментира след заседанието в Страсбург Лъчезар Тошев.

Резултатът от гласуването е бил 88 гласа „за“ отпадането на препоръките на Волонте, 29 гласа „против“ и 8 души са се въздържали.

ВЛАДИСЛАВА ПЕЕВА

Брюксел шамароса България с две дела в Съда на Европейския съюз плюс предупреждения за други три съдебни процедури, поради това, че страната не спазва европейските изисквания и не е предприела стъпки за прилагането им в Българското законодателство.

Едното от делата, което ще бъдат заведени срещу България в Люксембург, е за ограничаване на конкуренцията при цифровизацията на телевизионния ефир, която бе разпределена на шест мултиплекса. Те обаче бяха обявени в два конкурса и спечелени от две фирми, които при това се свързват с един собственик в лицето на мажоритарния акционер в Корпоративна търговска банка Цветан Василев. Седмият търг за радиоресурс за цифровизация на тв ефира трябва да стартира до края на януари, но според Брюксел това няма да промени монопола в този сектор, защото новият мултиплекс няма да може да заработи до септември

Две дела за монопол срещу страната ни

2013 г., когато ще бъде спряан аналоговият сигнал и телевизиите ще трябва да сключат договори за разпръскване в наличните оператори.

Второто дело срещу България е заради ограничения достъп на частни компании до газовата и електроенергийната мрежа. Така потребителите имат по-малък избор на доставчици и пазарът е монополизиран. Конкретно забележките са, че не са изработени общи правила за търговия с електроенергия и с природен газ. Не е регламентирано как частните дружества могат да ползват газовата мрежа на държавното дружество „Булгартрасгаз“, както и електрическата мрежа, която е в активите на държавната НЕК и прехвърлянето

към „Електроенергийния системен оператор“ се бави.

Освен това България получи предупреждения за завеждане на съдебни дела (предпоследната фаза на наказателните процедури). Причина за едното предупреждение е, че българските предприятия не спазват пределно допустимите норми за замърсяване със серен диоксид, азотен окис и прах. Причина за другото е, че правителството и общините не могат да гарантират на гражданите си чист въздух и замърсяването с фини прахови частици е прекомерно. Всяка година този тип замърсяване взема повече жертви, отколкото пътнотранспортните произшествия.

Европейската комисия иска удовлетворителен

отговор от България какво е предприела за бъдещото спазване на таваните за емисии на серен диоксид, азотен окис и прах от промишлени предприятия, които се прилагат от 2008 г., но у нас досега винаги се били превишавани. Същите са прогнозите и за 2012 г. и затова ЕК иска отговор какво ще предприеме България в тази насока. Срокът за отговор е два месеца, преди предявяването на иск срещу страната ни в Люксембург. Същото е положението и с фините прахови частици.

Първо предупреждение преди завеждането на наказателна процедура Брюксел отправи към България и заради това, че все още не въведе минимални норми за енергийна ефективност на сградите, което е трябвало да стори до 9 юли 2012 г. Страната ни не е дала и гаранции, че до 2012 г. всички новостроящи се сгради ще са с „близко до нулево нетно потребление на енергия“, но Брюксел ни дава два месеца време да изпълним тези две изисквания.

Близо 80 на сто от британците искат ограничения за нас

Близо осем от десет британци (79 процента) искат визовите ограничения за източноевропейците да останат в сила, съобщава британският в. „Дейли Експрес“, като се позовава на ново допитване до общественото мнение. Резултатите от анкетата показват колко разпространени са страховете на британците, че ще бъдат залети от нова имигрантска вълна, след като в края на декември тази година ще отпаднат британските ограничения за българи и румънци.

Според говорителя на групата, организираща допитването, Тим Акър британците се притесняват, че румънските и българските имигранти ще имат право на социални осигуровки и на жилища, без да са внесли дори пени в британската хазна.

Същевременно продължават да се появяват и данни, които говорят, че британските притеснения от предполагаемия поток от имигранти от България и Румъния са неоснователни.

Списание „Ню истърн юръп“, цитирано от сайта Пресюръп и от БТА, посочва, че няма да има имигрантско цунами през 2014 г., когато бъдат вдигнати ограниченията за българите и румънските имигранти.

Във Великобритания очакват нов приток, подобен на този от 2004 г., когато в ЕС влязоха Чехия, Словакия, Литва, Латвия, Естония, Полша, Унгария и Словения. Но анализ на факторите, подтикнали към имиграция - заетост, БВП на глава от населението и перспективите за Европа като цяло - навеждат на мисълта, че мигрантите от България и Румъния би трябвало да са доста по-малко от източноевропейските мигранти през 2004 г., посочва изданието, специализирано в тематика, свързана с Централна и Източна Европа.

То предупреждава обаче, че имиграцията не е точна наука и че прогнозите може да се окажат неверни. Изданието посочва, че според някои анализатори миграционният поток от България и Румъния към Великобритания ще бъде по-малък заради безработицата във Великобритания. Увеличаването на броя на безработните в Обединеното кралство го прави не толкова привлекателно за имигрантите.

България с най-малко младежи в ЕС

България е сред страните в ЕС с най-малък процент население на възраст до 14 години, сочат данни от анализ на Евростат за структурата на населението в ЕС през 2011 година. У нас младите хора до 14 години са едва 13.2% от населението. През 1991 г. тази възрастова група е била 20.1%, отчита Евростат.

Хората в трудоспособна възраст у нас между 15 и 64 години са били 68.3% от населението, а хората в пенсионна

възраст - 18.5%. Средната възраст на българското население през 2011 година е била 42.5 години, показват още данните.

Според анализа най-много млади хора сред страните-членки на ЕС през 2011 година е имало в Ирландия - 21.3% от населението на страната, Исландия - 20.9%, Норвегия - 18.7%, Франция - 18.5% и Дания - 18%.

Ирландия има най-малък дял и за хората в пенсионна възраст - едва 11.5% от насе-

лението на страната е на възраст над 65 години. Делът на хората в пенсионна възраст е относително нисък още в Кипър и Словакия - по 12.6%, Люксембург - 13.9%, Румъния - 15%, Чехия - 15.6%.

Най-висок е делът на възрастните хора в Германия - 20.6%, следват Италия - 20.3%, Гърция - 19.3%, България и Швеция - по 18.5% и др.

През последните две десетилетия делът на населението на възраст до 14 години в ЕС-

27 е намалял с 3.7 процентни пункта, а делът на възрастното население над 65 години се е увеличил с 3.6 процентни пункта, в резултат на което върхът на възрастовата пирамида на ЕС-27 за 2011 г. се е разширил, отчита европейската статистическа служба, цитирана от

БТА.

Като бъдещ сценарий за съдбата на ЕС в период от 50 години напред европейската статистика коментира, че застаряването на населението е вероятно да засегне всички държави-членки на ЕС през този период.

По три прогнозни сценария НСИ разкрива какво ще е населението у нас през 2060 г. Около 5.3 млн. българи ще живеят при реалистично демографско и социално-икономическо

развитие на страната през 2060 г. Оптимистичният вариант за 2060 г. отчита население от около 5.8 млн. българи, а песимистичният - около 5.2 милиона през 2060 г.

Според експерти в НСИ - през 2060 година на 100 българи в работоспособна възраст ще се

паднат 84 неработоспособни българи - деца до 14 години и възрастни хора над 65 години. За по-близката 2015 г. прогнозата е, че на 100 работоспособни българи ще се падат по 52-ма души в неработоспособна възраст.

В Кърджали представиха обичая Бабуване

Василка Колева

Старият български обичай Бабуване или Бабинден и тази година на 21 януари донесе много настроение и усмивки за жените от Тракийско дружество „Д. Маджаров“ - Кърджали и Народно читалище „Тракия-2009“.

В празнични одежди и с благодарност в мислите и сърцата си, те се събраха, за да изразят своята почит и уважение към акушерките и лекарите - гинеколози. Това са хората, които помагат на всяка жена да поеме с умиление и радост, а и болка, най-скъпото и свидното - своето дете. Тяхна е заслугата да има толкова радост в семействата, толкова здрави и лъчезарни дечица.

В Тракийския дом се събраха близо 60 жени и всички те присъстваха на пресъздаването на обичая „Бабуване“. Младата Красимира Дякова с менче, закичено с китка здравец, поля ръцете на дългогодишната акушерка Донка Христова и ѝ пожела „Както лесно се отмива сапунът, така лесно да се раждат бебетата“.

Гост на празненството беше и областният управител на Кърджали Иванка Таушанова. Тя пожела да се раждат още много здрави и хубави дечица. Благодарни на организаторите и ги призова да продължават да възраждат и пазят старите традиции, носещи родолюбие, уважение и почит към всичко българско.

Организаторите, като добри домакини, почерпиха всички с вкусна погача и баница. Празничното настроение зарази жените и те запяха заедно с певиците от Тракийско дружество Албена, Запрянка и Цветана хубави тракийски и стари градски песни. Празникът не мина и без кръшно хоро, поведено от Иванка Таушанова. На изпроводяк гостите благодариха на организаторите за топлото посрещане и веселото настроение.

Тракийци празнуват Бабинден

Варненци спазват традициите

Пенка Стоева

Вече много години тракийци от клуб „Левски“ при ТД „Капитан Петко Войвода“ - Варна, спазват народната традиция и празнуват Деня на родилната помощ-Бабинден.

В слънчевия януарски ден потомците на тракийци се събраха, за да отпразнуват този символ на българщината, връщайки се към обичаите от миналото и към своите корени. Председателят на клуба Мария Германова откри тържеството с няколко встъпителни слова, като припомни народната традиция на този празник. Градусът на настроението се повиши, когато на подиума излезе почетният гражданин на Варна, музикантът и певец Георги Германов. Разпъна акордеона, засвири и запя весели хумористични песни. Мнозина не се сдържаха и заиграха. С много артистично чувство група жени, облечени в национални костюми, възпроизведоха обичаят „бабуване“, при който

бабата изражда новороденото, младите родилки и поливат да измие ръцете си, а тя ги благославя за здраве, берекет и многобройна челяд. Димитричка Илиева, Пенка Стоева, Недялка Митева и Стоянка Полихронова изпълниха блестящо ролите си, а залата избухна в бурен смях и нестихващи аплодисменти. Около „бабата“ се заизвива весело хоро, в което танцьорите носеха обреден хляб.

Групата за народни танци изпълни прекрасни хора от всички фолклорни области. Разигра се и томбола с предметни награди, а хубави тракийски песни изпълниха Мария Германова, Радка Милева, Мария Панчева и други. Активисти от клуба бяха наградени за усърдната си работа.

С песни, музика и танци празникът продължи до късния слетобед.

И Бургас зачете празника

Стефка Костова

Едва през 1951 година 21 яну-

ари е обявен за Ден на родилната помощ, но още от Възраждането на тази дата тракийската жена празнува Бабинден. Това за нея е един от големите народни женски празници, на които се отдава почит на „бабата“ - на жената, която помага на млади булки и невести при израждането на децата им. Традицията повелява на този ден всяка жена, която е ползвала услугите на баба-акушерка да ѝ благодари, да ѝ засвидетелства своята почит и уважение.

С приповдигнато настроение над 60 тракийки, от различни възрасти, се събраха в дома на тракийско дружество „Екзарх Антим Първи“ - Бургас, за да почетат традицията. Подредиха дълги трапези с разнообразни ястия, погачи, баници, домашно вино и сладкиши. Тържеството започна с музикален поздрав към присъстващите от хор „Тракийски звуци“ с ръководител Веселин Тодоров. Обредното поливане на бабата-акушер Попова бе извършено от Иванка Славова и Натя Николова с медно менче, калъп сапун и хавлия, а бонбони ѝ бяха дадени с пожелание да изражда все сладки бебета.

Доц. д-р Маруся Любчева - почетен председател на тракийско дружество „Екзарх Антим Първи“ - Бургас, с топли думи приветства жените и пожела всички да отдават сили и обич, за да се увеличи раждаемостта, да се отглеждат здрави деца и България да пребъде във вечността.

Всички насядаха около трапезата и започна весело надпяване, а и танците не закъсняха. Звучите на тракийски, македонски и странджански хора огласяха сградата на дружеството до късен следобед. Развеселени и усмихнати тракийките се разделиха с обещание отново да се срещнат на Осми март.

ДРУЖЕСТВО ОТ КАВАЛА ГОСТУВА НА ХАСКОВСКИТЕ ТРАКИЙЦИ

Председателят на хасковските тракийци Кирил Сарджев /първият вляво/ поднесе сувенири на гостите. Снимка Haskovo.info

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА

Тракийското дружество „Георги Сапунаров“ в Хасково посрещна гости от дружество „Тракия“ в гръцкия град Кавала. Радваме се, че идват точно в деня, когато честваме 135 години от освобождението на града от османско владичество, каза председателят на организацията Кирил Сарджев. Пред гостите той представи историята на тракийското движение у нас, разнообразната културно-просветната дейност по съхраняване на народните традиции, фолклора и родовата памет на потомците на бежанците от Тракия, както и съвременния девиз на Съюза на тракийските дружества в България „Тракия без граници“.

Председателят на гръцкото дружество Никос Цумпакис пожела двете дружества да поддържат приятелски контакти, да си гостуват взаимно с концерти, изложби и други прояви.

Гръцкото дружество покани хасковските тракийци да гостуват в Кавала през пролетта, когато тяхната организация ще чества 40 години от създаването си. Хасково отсега се готви да поднесе богата концертна програма в изпълнение на ансамбъла „Китна Тракия“ към дружеството.

Награди за есета, посветени на Балканската война

В Средец бяха тържествено наградени победителите от конкурса за есе, посветено на 100 годишнината от Балканската война. Негов организатор е Младежко тракийско дружество „Свети Георги Победоносец“ в града. Подобен конкурс на същата тема организира и СТДБ, но крайният срок за подаването на материалите за него изтече на 31 януари и журието ще се произнесе на Деня на Тракия.

По обед малки и големи изпълниха до краен предел клуба на местното тракийско дружество. Председателят на младежката структура Георги Гюзелов откри тържеството и поздрави присъстващите, които се изправиха на крака при звуците на стария химн „Шуми Марица“.

Победител в конкурса стана Мирослава Миткова от 11 клас, възпитаник на СОУ „Св. Св. Кирил и Методий“. На второ място бе класирано есето на Кристиана Турлакова, ученичка в ГРЕ „Г. С. Раковски“ град Бургас. Почетното трето място зае шестокласничката от средецката гимназия Елица Георгиева. Всички, които са се включили в конкурса, получиха и Диплом за участие.

Младежи зарязаха лозя

Представители на младежко тракийско дружество „Свети Георги Победоносец“ град Средец отбелязаха Трифон Зарезан както традицията повелява - със зарязване на лози. Младите тракийци почетоха трудовия обичай, свързан с първия стопански процес в годишния цикъл на обработка на лозата - пролетното ѝ зарязване в лозята край Средец. „По стар обичай зарязахме лози, за да бъде годината благодатна“, заяви Димитрина Минчева от младежкото тракийско дружество в Средец.

СЪОБЩЕНИЕ

За да може подписката в подкрепа на препоръките на ЕС към Турция за разрешаване на проблемите с имотите на тракийци да стигне до повече хора, ръководството на СТДБ реши да удължи срока ѝ до края на септември тази година.

Честито!

Централното ръководство на СТДБ и редакцията на в. „Тракия“ поздравяват най-сърдечно рождениците на съюза:

Тодор Петков Каваков-Димитровград 28.02.1962 г.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Алианс Медиапринт

Абонирайте се!

Каталоген номер

759

Издава: Централното ръководство

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Никола Инджов и Тодор Корусев; Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА; e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) - 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ - 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Бойка БОРАДЖИЕВА (Пловдив) - 032/67 35 18; Димитринка СМОЛЕВА (София) - 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/632 060; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Израчайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF

Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

100 години от Балканската война

ВЕНЕТА ПАВЛОВА

Как да разкажем за едно историческо събитие по запомнящ се и възвущащ начин? В ерата на визуалното изображение е ценен помощник. То въздейства пряко, запомня се лесно. Със сигурност немалко от фотографиите, събрани в излязлата в края на миналата година книга „Балканската война 1912-1913. Илюстрирана хроника“, ще впечатлят любителите на историята. Изданието е посветено на 100-годишнината от Първата балканска война.

Томът е подготвен от художника Александър Вълков. „Интересът ми към миналото не е непрофесионален, преди да вляза в Художествената академия, две години учих история“ – разказва той. Първата му книга, издадена през 1996-а, е посветена на униформите през Балканската война. Тя е и първото издание у нас, съсредоточено изцяло върху военното облекло. През 2010-а се появява солидният му труд „Българските военни униформи в периода 1877-1945 година“. Междувременно излизат още две негови заглавия, свързани с войните за национално обединение на българите. Какво е обичайното съотношение на текст и илюстрация в книгите на Александър Вълков?

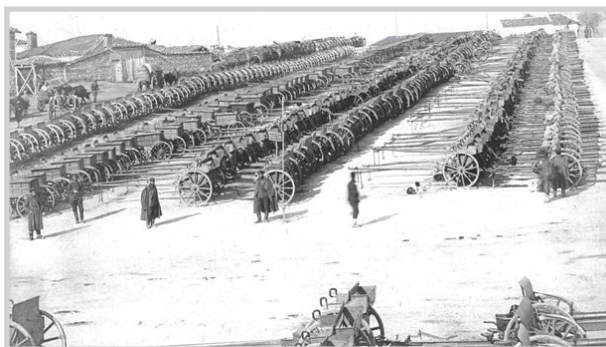
Често се шегувам с приятели, че моят подход е като при списанията – горе-долу наполовина, защото като художник винаги се стремя да визуализирам добре своите изследвания – посочва Вълков. – Още повече, че в нашата историческа книжнина това непонятно защо се пренебрегваше години наред и на практика образът на едно историческо събитие, на една война, е разкрит едностранчиво. И тъй като повечето сериозни изследвания

Историята през ФОТООБЕКТИВА

са написани в научен стил, който невинно е разбираем за читателите, мисля, че мисията на моите книги е да направи по-популярно сред по-широк кръг хора дадено историческо събитие. Това се постига чрез по-атрактивна визуализация, подкрепена с един сериозен исторически текст.

Над 600 са фотографиите в илюстрираната хроника на Балканската война. Използвани са снимки от български, гръцки, сръбски, черногорски, турски и румънски военни архиви. Те отразяват дипломатическата и военната подготовка на войната, мобилизацията на българската армия, доброволците, огромния всенароден ентузиазъм за освобождение на братята, останали под османска власт. Разбира се, основно внимание е отделено на бойните действия, които са

представени хронологично.

Има отделна глава, посветена на генералите, офицерите и войниците. Наречена е „Лицата на войната“ – отбелязва Александър Вълков. – Представени са и съюзниците, и противниците в конфликта. Така се запълва една празнота в проучванията от по-ранни години, когато не е имало достатъчно точна информация за участието както на нашите съюзници, така и на Османската империя като противник. Сега вече има много изследвания от техни учени, които могат да се използват. И всъщност това е направено в тази книга. А на финала, при равностойността на войната, е акцентирано повече върху човешката трагедия. Стремехът беше да се покажат и героизмът, и поривът за подвиг, но и ог-

ромните страдания в тази война.

Невероятно силна е една фотография, на който съвсем млада жена е седнала край два пресни гроба и държи малкото си дете. Фотосът е от сайта „Изгубената България“, създаден

от художника Пейо Колев. „Моят приятел и колега Пейо Колев прие много присърце идеята за илюстрирана хроника на Балканската война – продължава Александър Вълков. – Макар аз да съм съставител и автор на анотациите и текста, на практика това е съвместен продукт със сайта „Изгубената България“, който се радва на изключителна популярност. Издателство „Световна библиотека“ също предостави богат архив от снимки. Използвахме и моя личен архив, събиран от много години.“ Каква е оценката на Александър Вълков за Балканската война?

Балканската война за нас, българите, е подвиг.

Цял един народ се вдига, воден от идеята за обединение на българската нация. И резултатът е удивителен. На практика за две седмици малка България, подпомогната от съюзниците си, но основен участник в тази война, поставя на колелата една световна империя, която в пъти превъзхожда във всяко едно отношение съюзниците. За съжаление, тя приключва трагично в т.нар. Втора Балканска война от лятото на 1913-а, известна като Междусъюзническа в нашата история. Но Първата балканска война е невероятен подвиг на българския народ.

Снимките са предоставени от издателство „Световна библиотека“

